

Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»
Науково-навчальний інститут соціально-гуманітарних технологій
Кафедра фізичного виховання

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Завідувач кафедри фізичного виховання

“ _____ ” _____ 2023 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НОРМАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПСИХОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ**

(назва навчальної дисципліни)

(шифр за ОПІ: ПНПП 09)

рівня підготовки _____ магістр _____
(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

спеціальність 017 «Фізична культура і спорт»
(шифр і назва спеціальності)

Харків – 2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Психологія управління» для студентів спеціальності 017 «Фізична культура і спорт».

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

К.психол.н., ст. н.с. Поляков І.О.

(вчена ступінь, вчене звання, ім'я та ініціали автора (ів) програми)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри фізичного виховання
Протокол № _____ від «_____» _____ 20____ р.

Завідувач кафедри фізичного виховання

_____ (О.В. Юшко)
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 0102 Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини	Нормативна	
	Спеціальність 017 «Фізична культура і спорт»		
Модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування): «Фізична культура і спорт»	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		5-й	
Індивідуальне завдання: реферат		Семестр	
Загальна кількість годин – 120		10-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4,0 самостійної роботи студента – 2,8	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	Лекції	
		16 год.	
		Практичні	
		16 год.	
		Лабораторні	
		32 год.	
		Самостійна робота	
		56 год.	
Індивідуальне завдання: Реферат			
Вид контролю: екзамен			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 64/56

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Психологія управління фізичною культурою» є ознайомлення студентів з психологічними особливостями процесу управління у сфері фізичної культури та спорту, показати закономірності соціальної взаємодії у фізкультурних та спортивних організаціях, навчити застосовувати методи психологічного дослідження в роботі з персоналом.

2.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Психологія управління фізичною культурою» є:

- ознайомлення з теоретичними підходами, експериментальними та прикладними дослідженнями в галузі психології управління;
- оволодіння методами психодіагностики в роботі з персоналом організації фізкультурно-спортивної сфери;
- засвоєння основних психологічних закономірностей управлінської діяльності, лідерства та керівництва;
- засвоєння навичок психологічного аналізу роботи та робочого середовища.
- діагностика поведінки працівників у фізкультурно-спортивних організаціях.
- аналіз організаційної структури у фізкультурно-спортивних організаціях та її психологічного змісту.
- засвоєння основних методів саморегуляції в роботі керівників та менеджерів;
- оволодіння технологією формування організаційної культури.
- оволодіння навичками постановки і вирішення дослідницьких завдань в галузі психології управління.

2.3. Студенти повинні:

знати :

- історію розвитку і основний зміст предмету психології управління;
- категоріальний апарат, необхідний для аналізу і прогнозування процесів, що протікають в у фізкультурно-спортивних організаціях;
- структуру управління в організації, систему мотивації та стимулювання, а основних організаційних процесів;

вміти :

- вміти виділяти психологічні проблеми в організаціях і здійснювати їх аналіз;
- аналізувати основні психологічні закономірності управлінської діяльності, лідерства та керівництва у фізкультурно-спортивних сфері;
- здійснювати діагностику організаційних процесів в компанії та розробляти рекомендації щодо їх оптимізації;
- аналізувати основні характеристики роботи та робочого середовища;
- визначати психологічний клімат в організаційному середовищі, лояльність до організації та задоволеність роботою працівників;
- вирішувати дослідницькі завдання в галузі психології управління.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин / 4,0 кредитів ECTS.

3. Програма навчальної дисципліни Лекційний курс

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи психології управління. Особистість в організації.

Тема 1. Теоретичні основи психології управління.

Місце психології управління серед інших психологічних дисциплін. Організаційна та індустріальна психологія, основні напрямки. Оформлення організаційної психології в самостійну наукову дисципліну. Інженерна психологія. Міждисциплінарний характер психології управління. Місце психології управління в системі сучасного соціогуманітарного знання. Предмет, об'єкт і завдання психології управління. Структура, функції та основні категорії психології управління. Організаційна психологія як сполучна ланка між фундаментальним знанням і реальною організаційною діяльністю. Методологія і методи психології управління. Методи організаційної психології (спостереження, аналіз документів, опит, експеримент), їх специфіка.

Тема 2. Особистість в системі управління.

Теорії особистості та їх використання в управлінській практиці. Активність особистості як форма вияву її індивідуальності, творчості та професіоналізму. Результати досліджень С. Безсонова, М.Гомелаурі, К.Муздибаєва, Н.Бахаревої та Е.Щиряєвої. Формула щастя. Поняття соціальних санкцій, референтної групи. Якості і риси керівника. Проблема статі в управлінні. Ортобіоз особистості керівника. Регресивний розвиток керівника та управлінська деформація.

Тема 3. Соціально-психологічні аспекти керівництва.

Поняття «кадри управління», «керівник», «посада», «компетенція». Типи зв'язків «керівник-підлеглий». Керівні функції (В.Рубахіна та А.Філіппова; Е.Кузьміна, І.Волкова, Ю.Ємельянова; А.Ковальова, Л.Бляхмана та ін.). Причини некомпетентності та методи боротьби з нею. Погляди на проблему некомпетентності в працях Лоуренса Дж. Пітера, Г.С. Сковороди, Святого Апостола Павла, Еммануїла Сведенборга, В. О. Шмакова, К.Г. Юнга, Р.Генона. Погляди на людину та її працю. Методика придатності людини до виконання певної соціальної функції (відповідної діяльності). Погляди на трактування поняття «групова компетентність» Томаса Карлайла, Л. Дж. Пітера, Г. Сковороди. Критерії та показники ефективності управлінської діяльності.

Тема 4. Сучасні концепції ефективного управління.

Теорії та концепції управління. Управлінська матриця Р. Блейка і Д. Мутон. Теорія раціонального управління. Теорія спільного управління. Імовірна модель управлінської ефективності. Теорія ситуаційного лідерства.

Змістовий модуль 2. Психологічні особливості управління у сфері фізичної культури та спорту.

Тема 5. Система управління сферою фізичного виховання і спорту в Україні та її кадрове забезпечення

Сфера фізичного виховання і спорту як соціальна система. Органи публічної влади в системі управління сферою. Громадські організації в сфері фізичного виховання і спорту. Спортивні школи, первинні осередки у загальноосвітніх школах, ПТУ, вищих навчальних закладах різного рівня акредитації. Кадрове забезпечення сфери. Підготовка наукових кадрів та ефективне використання кадрових ресурсів.

Тема 6. Управління персоналом організацій сфери фізичного виховання і спорту

Сутність технології управлінської діяльності керівника. Керівництво, стилі керівництва. Формальні та неформальні групи. Влада та особистий вплив на підлеглих. Управління конфліктними ситуаціями. Система, технологія та напрямки управління персоналом.

Тема 7. Психологія управління рекламної діяльністю у сфері фізичного культури і спорту

Рекламна діяльність із погляду психології. Предмет психології рекламної діяльності. Психологічна база реклами у сфері фізичного культури і спорту. Психологічні типи комунікації реклами. Основні характеристики рекламної діяльності, як системи комунікацій. Соціальні оцінки. Соціальні порівняння. Соціальна мода. Основні стратегії у процесі організації рекламного впливу на споживачів з різним типом та рівнем мотивації у сфері фізичного культури і спорту.

Тема 8. PR-технології у спорті: особливості конструювання громадської думки

Сутність та зміст Паблік Рілейшнз. Історія становлення та розвитку Паблік Рілейшнз як теоретичної дисципліни та практичної діяльності. Е.Бернейс та З.Фрейд, їх роль у розробці впливу на масову свідомість. Феномен «Вік егоїзму». PR-технології та популяризація в спорті». Формування «Образу героя». Спортивний PR, його особливості та конкретика. PR масового спорту як популяризація фізичної культури і здорового способу життя.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	інд.	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи психології управління. Особистість в організації.												
	10	4	6	-	7							
	10	4	6	-	7							
	10	4	6	-	7							
	10	4	6	-	7							
Разом – зм. модуль 1	40	16	24	-	28							
Модуль 2.												
Змістовий модуль 2. Психологічні особливості управління у сфері фізичної культури та спорту.												
	10	4	6	-	7							
	10	4	6	-	7							
	10	4	6	-	7							
	10	4	6	-	7							
Разом – зм. модуль 2	40	16	24	-	28							
Усього годин	80	32	48	-	56							

5. Теми семінарських занять – не передбачені.

6. Теми практичних занять.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи психології управління.		
1.	Організаційна психологія як сполучна ланка між фундаментальним знанням і реальною організаційною діяльністю. Методологія і методи психології управління. Методи організаційної психології (спостереження, аналіз документів, опит, експеримент), їх специфіка.	6
2.	Поняття соціальних санкцій, референтної групи. Якості і риси керівника. Проблема статі в управлінні. Ортобіоз особистості керівника. Регресивний розвиток керівника та управлінська деформація	6
3.	Методика придатності людини до виконання певної соціальної функції (відповідної діяльності). Погляди на трактування поняття «групова компетентність» Томаса Карлайла, Л. Дж. Пітера, Г. Сковороди. Критерії та показники ефективності управлінської діяльності.	6
4.	Теорія раціонального управління. Теорія спільного управління. Імовірна модель управлінської ефективності. Теорія ситуаційного лідерства.	6
Змістовий модуль 2. Психологічні особливості управління у сфері фізичної культури та спорту.		
5.	Спортивні школи, первинні осередки у загальноосвітніх школах, ПТУ, вищих навчальних закладах різного рівня акредитації. Кадрове забезпечення сфери. Підготовка наукових кадрів та ефективне	6

	використання кадрових ресурсів.	
6.	Влада та особистий вплив на підлеглих. Управління конфліктними ситуаціями. Система, технологія та напрямки управління персоналом.	6
7.	Основні характеристики рекламної діяльності, як системи комунікацій. Соціальні оцінки. Соціальні порівняння. Соціальна мода. Основні стратегії у процесі організації рекламного впливу на споживачів з різним типом та рівнем мотивації у сфері фізичного культури і спорту.	6
8.	PR-технології та популяризація в спорті». Формування «Образу героя». Спортивний PR, його особливості та конкретика. PR масового спорту як популяризація фізичної культури і здорового способу життя.	6
Разом:		

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми/завдання	Кількість годин
1.	Місце психології управління в системі сучасного соціогуманітарного знання. Предмет, об'єкт і завдання психології управління. Структура, функції та основні категорії психології управління. Організаційна психологія як сполучна ланка між фундаментальним знанням і реальною організаційною діяльністю.	4
2.	Питання визначення функціональної ролі. Результати досліджень С. Безсонова, М.Гомелаури, К.Муздибаєва, Н.Бахаревої та Е.Щиряєвої.	2
3.	Труднощі, вимоги та обмеження у роботі керівників. Якості і риси керівника.	2
4.	Характеристика сучасного менеджера (управлінця). Головні типи менеджерів.	2
5.	Головні етапи роботи консультанта. їхня характеристика. Психологічні особливості діяльності консультантів.	2
6.	Керівні функції (В.Рубахіна та А.Філіппова; Е.Кузьміна, І.Волкова, Ю.Ємельянова; А.Ковальова, Л.Бляхмана та ін.). Структура діяльності керівника.	2
7.	Система групової самоорганізації та основні соціальні функції.	2
8.	Етапи групової самоорганізації.	2
9.	Головні причини ефективності суспільства.	2
10.	Функція планування і прогнозування.	2
11.	Поняття і класифікація управлінських рішень.	2
12.	Психологічний механізм прийняття рішень.	2
13.	Етапи розвитку психологічного забезпечення прийняття рішення.	2
14.	Чинники, що впливають на якість рішень.	2
15.	Колегіальність як соціально-психологічний феномен та його експериментальне вивчення.	2
16.	Делегування повноважень як передумова ефективності управлінських рішень.	2
17.	Поняття «інновація» та «нововведення».	2
18.	Головні передумови позитивного ставлення до нововведень.	2
19.	Підготовка до практичних занять.	8
20.	Підготовка до модульного контролю.	4
21.	Підготовка до екзамену.	4
22.	Написання реферату.	2
Разом:		56

8. Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання – реферат – видається студентам згідно навчального плану з урахуванням їх індивідуальних здібностей та уподобань. Теми рефератів надаються на вибір згідно тем самостійної роботи студентів.

9. Методи навчання

1. За характером подачі (викладення) навчального матеріалу: словесні, наочні, практичні.

2. За організаційним характером навчання: методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності; методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності; методи контролю та самоконтролю у навчанні; бінарні (подвійні) методи навчання.

3. За логікою сприймання та засвоєння навчального матеріалу: індуктивно-дедукційні, репродуктивні, прагматичні, дослідницькі, проблемні тощо.

10. Методи контролю

Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100 бальною шкалою, в тому числі не більше 30 балів за екзамен.

Поточний контроль:

В ході практичних занять контролю оцінці підлягають:

- активність при обговоренні питань;
- результати виконання практичних завдань;
- результати виконання лабораторних завдань;
- виконання рефератів, передбачених робочим навчальним планом тощо.

Змістовий модульний контроль.

Змістовий модульний контроль проводиться на відповідному занятті після вивчення тем змістового модуля. Підсумкова кількість балів за змістовий модуль визначається як сума балів за всіма формами поточного контролю плюс бали за змістовне модульне оцінювання.

Підсумковий модульний (семестровий) контроль. Кожний модуль завершується підсумковим контролем у формі заліку (письмовий). За результатами модулів студент отримує підсумкову кількість балів за 100-бальною шкалою, яка розраховується як сума балів за змістові модулі.

Студенти, які беруть активну участь у науковому студентському гуртку (готують наукові доповіді, беруть участь в їх обговоренні, проводять наукові дослідження), додатково можуть отримати протягом семестру відповідну кількість балів, що зазначена у робочій програмі дисципліни.

Студенти, які набрали протягом семестру необхідну кількість балів (більше 60) мають можливість скласти екзамен з метою підвищення оцінки (кількість балів, яку може отримати студент за іспит не перевищує 30 балів).

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування:

Змістовий модуль I – за теми 1-4 – по 5 балів. Усього – 20.

Змістовий модуль II – за теми 5-8 – по 5 балів. Усього – 20.

Реферат – 10

Контрольні роботи – 20.

Підсумкове тестування – 30.

Загальна сума – 100.

Оцінювання знань студента здійснюється за 100-бальною шкалою:

- максимальна кількість балів при оцінюванні знань студентів становить за поточну успішність 70 балів, на заліку – 30 балів;

- при оформленні документів за екзаменаційну сесію використовується таблиця відповідності оцінювання знань студентів за різними системами.

Шкала оцінювання: вузу, національна та ECTS

Оцінка ECTS	Оцінка в балах	За національною шкалою		
		Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку		Залік
A	90 – 100	5	Відмінно	Зараховано
B	81-89	4	Дуже добре	
C	71-80		Добре	
D	61-70	3	Задовільно	
E	51-60		Достатньо	
FX	35-59	2	Незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано з можливістю повторного складання
F	0-34	1	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення.

1. Алдер Г. НЛП – сучасні психотехнології / Г. Алдер. – К.: 2001. – 160 с.
2. Бендлер Р. Семінар з НЛП. Передові психотехнології в психотерапії та бізнесі /Р. Бендлер, Дж. Гріндер. – К.:, 1997. – 236 с. - (Рус. мовою).
3. Біблія. Книги Святого Письма Старого та Нового Заповіту. Канонічне. /; [Американське Біблійне Товариство]. – Нью-Йорк, 1948. – 1255 с.
4. Богоявленська Ю. В. Аналіз та економізація дій менеджера / Ю. В. Богоявленська // Наука. Молодь. Полісся - 2001: науково-практична конференція, 11 липня 2001 р. : вісник Поліської молодіжної академії наук 3/03. – Житомир, 2001. – С. 11-14.
5. Руденко А.М. Управленческая психология / А.М. Руденко — Ростов н/Д: Феникс, 2010
6. Управление персоналом: Учебник для вузов / Под ред. Т.Ю.Базарова, Б.Л.Еремина. — 2-е изд., перераб. и доп. — М.: ЮНИТИ, 2007.
7. Урбанович А. А. Психология управления: Учебное пособие.— Мн.: Харвест, 2003.
8. Ходаківський Є. І. Психологія управління. - К.: Центр учбової літератури, 2008. - 605 с.
9. Цимбалюк І. М. Психологія управління. - К.: Професіонал, 2008. - 623

13. Матеріально-технічне забезпечення дисципліни

Для забезпечення дисципліни потрібні:

- обладнані аудиторії (одне робоче місце – на кожного студента групи);
- технічні засоби демонстрації: комп'ютер, відеопроєктор та проєкційний екран (або телевізор чи демонстраційний дисплей);
- учбово-наочні матеріали: плакати, таблиці, схеми;

14. Рекомендована література

Основна література

1. Алдер Г. НЛП – сучасні психотехнології / Г. Алдер. – К.: 2001. – 160 с.
2. Бендлер Р. Семінар з НЛП. Передові психотехнології в психотерапії та бізнесі / Р. Бендлер, Дж. Гріндер. – К.: 1997. – 236 с.
3. Біблія. Книги Святого Письма Старого та Нового Заповіту. Канонічне. /; [Американське Біблійне Товариство]. – Нью-Йорк, 1948. – 1255 с.
4. Богоявленська Ю. В. Аналіз та економізація дій менеджера / Ю. В. Богоявленська // Наука. Молодь. Полісся - 2001: науково-практична конференція, 11 липня 2001 р. : вісник Поліської молодіжної академії наук 3/03. – Житомир, 2001. – С. 11-14.
5. Богоявленська Ю. В. Взаємодія праксеології з менеджментом (теоретичне дослідження) / Ю. В. Богоявленська // Вісник Житомирського державного технологічного університету / Економічні науки. - Житомир: ЖДТУ. – 2004. – № 2 (28). – С. 288-297.
6. Богоявленська Ю. В. Ефективні механізми мотивації праці / Ю. В. Богоявленська // Економіка : проблеми теорії та практики : зб. наук. праць. - Дніпропетровськ: ДНУ. – 2004. – Віл. 195: о 4 т. Том II. – С. 528-539.
7. Богоявленська Ю. В. Методика побудови соціонічної моделі особистості / Ю. В. Богоявленська // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. - Житомир: ЖДУ ім. Івана Франка. – 2007. – № 35. – С. 3-7.
8. Богоявленська Ю. В. Організаційна поведінка молодих лідерів у цивільному суспільстві [Текст] / Ю. В. Богоявленська // Молодь - громадські організації - громадянське суспільство : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 27 - 28 вересня 2001 р. – К., 2001. – С. 47 – 50.
9. Богоявленська Ю. В. Праксеологічні підходи у менеджменті (теоретичне дослідження) / Ю. В. Богоявленська // Економіка України. - К.: Вид-во "Преса України". – 2004. – № 12 (517). - С. 48-51: [закінчення див. у №1 (518). – 2005. – С. 59-64.].
10. Богоявленська Ю. В. Праксеологічний підхід у побудові ефективного механізму мотивації праці [Текст] / Ю. В. Богоявленська // Вісник Житомирського державного технологічного університету / Економічні науки. - Житомир : ЖДТУ. – 2004. – № 1 (27). – С. 215-224.

11. Бондаренко О. Ф. Соціальна психотерапія особистості (психосемантичний підхід) А. Ф. Бондаренко; Київський державний педагогічний інститут іноземних мов. - К.: КДПШЯ, 1991. - 157 с.
12. Бугуцький О. Фактори мотивації праці І. О. Бугуцький, І. Кучерук ІІ Україна: аспекти праці. - 1998. - № 6. - З. 3 - 7.
13. Вернер З. Керівник без конфліктів / Зігер Вернер, Лючія Ланг. - М.: Економіка, 1990. – 335 с.
14. Генон Р. Криза сучасного світу [Текст] І Рене Генон: [пер. з франц.]. - М.: Арктогея, 1991. - 754 с.

Допоміжна література

1. Брабар Т. Б. PR та anni PR. Як уберегтися від маніпуляцій: [навч. посіб.] Т. П. Грабар. - Житомир : ЖДТУ, 2006. - 109 с.
2. Будзинський О. Д. Менеджмент у системі агробізнесу [Текст] І О. Д. Гудзінський. - К.: "Урожай", 1994. - 240 с.
3. ДраккерБ. Управління, орієнтоване на результати / Пітер Драккер; [Пер. з англ.]. – Ч.: Технологічна школа бізнесу, 1992. – 192 с.
4. Єршова-Бабенко І. В. Методологія дослідження психіки як синергетичного об'єкта: монографія / І. В. Єршова-Бабенко. - Одеса: "ОДЕКОМ", 1992. - 124 с.
5. Емерсон Б. Дванадцять принципів продуктивності / Б. Емерсон; [Пер. з англ. А. І. Ромма]. - М.: "Техніка управління", – 123 с.
6. Журавльов А. Б. Фонетичне значення / А. П. Журавльов. - Л. : Вид. ЛДУ, 1974. – 159 с.
7. Завадський І. С. Менеджмент: Management: [підручник]: [у 3-х томах] / С. Завадський. - [Т. 1]. – К.: Українсько-фінський інститут менеджменту та бізнесу, 1997. – 542 с.
8. Завадський І. С. Організація та психологія управління трудовими колективами [Текст] І та С. Завадський. – К.: Урожай, 1985. – 159 с.15.

Інформаційні ресурси

1. <https://pdp.nacs.gov.ua/courses/psykholohiia-upravlinnia-dystantsiinyi-kurs>
2. http://culonline.com.ua/Books/Psyhologiya_Upravl_Hodakivsky2011.pdf
3. <https://library.vspu.edu.ua/inform/sport.htm>

Розробник програми:

Доцент кафедри фізичного виховання

к.психол.н., ст.н.с.

І.О. Поляков